

Образование за возрасни

подкаст 1

Ко-финансирано од
Европска Унија

EVACO

Kompleksowe Wyposażenie Obiektów Gastronomicznych
Szkolenia Kwalifikacyjne i Zawodowe

IMPULSI
EST 2000

Кога размислуваме за образованието, обично го поврзуваме со формалното образование на децата и младите. Иако тие се главните корисници на образованието според меѓународното право за човекови права, возрасните се исто така признати носители на овие права. Правото на образование, како и сите други човекови права, е универзално и му припаѓа на секого, без разлика на возраста.

Според меѓународното право, целите на образованието вклучуваат „целосен развој на човековата личност и чувството за неговото достоинство“ и „овозможување на сите лица ефективно да учествуваат во слободно општество“. Овие цели (и другите цели на образованието според меѓународното право) не можат да се постигнат преку образование наменето исклучиво за децата. Затоа, правото на образование ја препознава важноста на образованието како доживотен процес. Раните години на детството се сметаат за основа на доживотното учење, каде што секое ниво на образование обезбедува основа за понатамошно образование во текот на животот на една личност.

Образованието и обуката на возрасните е составен дел од правото на образование и доживотно учење и ги вклучува „сите форми на образование и учење насочени кон обезбедување учество на сите возрасни во нивните општества и во светот на работата“. Тоа значи целиот сет на процеси на учење, формални, неформални и информални, преку кои луѓето кои се сметаат за возрасни во општеството во кое живеат ги развиваат и збогатуваат нивните можности за живеење и работа, како во нивни личен, така и во интерес на нивните заедници, организации и здруженија“ (Препорака на УНЕСКО за учење и образование на возрасни).

Возрасните можат (повторно) да започнат со учење поради повеќе причини, вклучувајќи:

- надоместување на изгубеното или запоставеното основно и/или средно образование
- развивање на основни образовни вештини како што се писменост и математика
- развивање на нови професионални вештини и експертиза за да се прилагодат на променливите услови на пазарот на трудот или да ја променат кариерата, или да го продолжат нивниот професионален развој
- постојано учење заради личен развој и уживање
- целосна вклученост во општеството и демократските процеси

Покрај придобивките од горенаведеното, образованието за возрасни е од корист на поединецот со следното:

- игра инструментална улога во остварувањето на другите човекови права, како што се правото на работа, правото на здравствено и културно учество и водењето на јавните работи
- зајакнување на економски и социјално маргинализираните возрасни да ги разберат, предизвикуваат и трансформираат, преку критичка свест, изворите на нивната маргинализација, вклучително и извлекување од сиромаштијата
- градење на вештини и знаења неопходни за учество во општеството
- олеснување на активното граѓанство.

Освен тоа, образованието и обуката на возрасните имаат пошироки економски, социјални, политички и културни придобивки, како што е особено признаено во Агендата за одржлив развој од 2030 година, која поставува голем број цели за образование на возрасни и на која се обврзаа сите земји.

Сепак, и покрај посветеноста на државите за образование на возрасни, напорите за спроведување и остварување на правото на образование за младината, младите и возрасните се занемарени. Овој недостаток на целосна имплементација на образованието за возрасни ја влошува историската маргинализација, бидејќи образованието на возрасните најверојатно ќе им користи на оние кои немаат завршено основно и/или средно образование.

Во моментот, образованието на возрасните, особено неформалното образование, вклучително и програмите за описменување, генерално е најнефинансираното ниво на образование, за кое само неколку земји ги трошат препорачаните 3% од својот национален образовен буџет за програми за описменување на возрасни. Како резултат на тоа, образованието и учењето за возрасни во принцип не е бесплатно и треба да ги сноси поединецот, што е пречка за пристап до образование за возрасни или финансиски товар за веќе маргинализираните возрасни кои треба да платат пристап до образованието што претходно го имале напуштено.

Основен елемент на правото на образование е тоа што е достапно за сите, поради што основното и средното образование генерално се бесплатни во повеќето земји. Истиот принцип важи и за образованието и учењето на возрасните. За возрасните, сепак, тоа не е случај затоа што,

покрај државата, има и приватни провајдери на обуки (од јога и часови за готвење, до компјутерско програмирање ќе бидат понудени од приватни провајдери), компании кои го обучуваат и развиваат својот персонал, организациите во заедницата создаваат можности за учење за нивните членови, а мрежата нуди низа бесплатни и платени образовни програми. Клучна одговорност на државите е да воспостават законски и регулаторни рамки за да обезбедат пристап до образование за возрасни и можности за учење, особено за луѓето од маргинализираните групи. Понатаму, според меѓународното право за човекови права, државите имаат обврски во однос на одредени форми на образование и обука на возрасните.

Финансиран од Европската Унија. Сепак, искажаните ставови и мислења се само на авторот(ите) и не мора да ги одразуваат ставовите на Европската унија или Европската извршна агенција за образование и култура (EACEA). Ниту Европската Унија, ниту EACEA не можат да бидат одговорни за нив.

Сите резултати развиени како дел од проектот „LEARNING OUTCOMES in Adult Education” се достапни под отворени лиценци (CC BY-SA 4.0 DEED). Тие можат да се користат бесплатно и без ограничувања. Забрането е копирање или обработка на овие материјали во целост или делумно без согласност на авторот. Доколку се користат резултатите, неопходно е да се наведат изворот на финансирање и неговите автори.